

De Vaart 50

Excellentieprofiel

‘Een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat voor leerlingen met een licht verstandelijke beperking en gedragsproblematiek.’

**Juryrapport Excellente Scholen
2019 (geldig 2020, 2021 & 2022)**

Datum vaststelling: 1 januari 2020

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Procedure	4
3.	Conclusie	5
4.	Bevindingen onderzoek excellentieprofiel	7

Bijlage: aanmeldingsformulier

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

Het excellentieprofiel – datgene waar de school in uitblinkt – staat in het beoordelen van excellentie centraal. De onafhankelijke jury kijkt primair hier naar. De school benoemt op welk gebied zij excellent is en de jury verifieert of het genoemde excellentieprofiel goed wordt uitgevoerd, herkenbaar is en doorwerkt in de gehele organisatie en of het past binnen de visie van de school.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- Helderheid en relevantie van het excellentieprofiel;
- Doelen van het excellentieprofiel;
- Aanpak van het excellentieprofiel;
- Resultaten van het excellentieprofiel;
- Evaluatie, borging, ontwikkelingen en duurzaamheid van het excellentieprofiel;
- Erkenning van het excellentieprofiel en kennisdeling met andere scholen.

Leeswijzer rapport

In het eerste deel van dit rapport staat een beschrijving van de procedure Excellente Scholen. De focus in het juryrapport ligt op de beoordeling van het excellentieprofiel van de school door de onafhankelijke jury. Daarom start het tweede deel van het rapport met een samenvatting van de bevindingen en de conclusie van de jury, waarin is opgenomen of de school het predicaat toekomt. De jury geeft haar bevindingen per onderdeel van het kader dat zij hanteert voor de beoordeling van het excellentieprofiel.

De bijlage van het rapport geeft het excellentieprofiel in onderdelen weer, zoals door de school beschreven in het aanmeldingsformulier – de tekst is integraal overgenomen.

2. Procedure

De Vaart heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2019. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Controle door inspectie

Na de sluiting van de aanmeldingsperiode controleert de inspectie of uw school over de waardering Goed beschikt en of er geen recente contra-indicaties zijn.

Fase 3 Voorbereidingsgesprek met de jury

De jury gaat in gesprek met de school over haar excellentieprofiel. De school verheldert onduidelijkheden, gaat in op vragen op het gebied van verantwoording, legt accenten en geeft aan wat er bij het bezoek aan de school te verwachten valt.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de onafhankelijke jury bezoeken uw school. Zij waarden het excellentieprofiel mede aan de hand van de herkenbaarheid van het verhaal van de school in de onderwijspraktijk. Bovendien kijken ze naar de eenheid in de kwaliteit en de gedragenheid van het profiel op alle niveaus van de school, van bestuur tot leerling.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na elk jurybezoek stelt de jury een rapport op. De jury geeft hierin haar bevindingen weer per onderdeel van het jurybezoek. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is na ontvangst drie jaar geldig (2020, 2021 & 2022). De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

3. Conclusie

De jury is van oordeel dat De Vaart het predicaat Excellente School 2019 voor speciaal onderwijs toekomt.

De jury is onder de indruk van de manier waarop de school het excellentieprofiel heeft geïnitieerd, ingevoerd en nog steeds verder ontwikkelt.

Vanuit het verleden, waarin sommige zaken moeizaam verliepen, is er een diepgaande omslag gemaakt. Vanuit de vraag naar wat wel werkt voor deze doelgroep van leerlingen met een licht verstandelijke beperking en gedragsproblematiek is men een zoektocht begonnen die heeft geleid tot positieve resultaten.

Tijdens de zoektocht koos men in 2016 voor de wetenschappelijke benadering van Peer van der Helm en zijn team (Hogeschool Leiden en Universiteit van Amsterdam) en is men aan de slag gegaan om het onderwijs om te vormen op basis van zijn uitgangspunten. Mede door de implementatie van het Meester in de Klas (MIK-) programma is men anders naar het onderwijs gaan kijken en zijn er meerdere wezenlijke veranderingen doorgevoerd.

De introductie van een gedragscoach in de school, de systematiek van time-out met een achterwacht, de afwisseling van ontspanning en inspanning tijdens elke les, de frequente metingen van het leerklimaat bij leerlingen en het werkklimaat bij collega's zijn maar enkele voorbeelden van de aanpassingen die tot waardevolle verbeteringen hebben geleid.

Om de veranderingen betekenisvol en duurzaam te laten zijn, is niet alleen het pedagogisch klimaat verbeterd, maar zijn tegelijkertijd ook de professionele cultuur en de manier van werken aangepakt. Deze integrale aanpak is zeer complex en vergt het uiterste van iedere collega om de gewenste doelen te halen. Met name voor de leerlingen die zonder deze aanpak helemaal geen onderwijs zouden krijgen, is het een zegen gebleken. De ouders van leerlingen van De Vaart zijn dankbaar voor wat de school voor hen heeft betekend. Het is zeer terecht dat alle medewerkers van De Vaart daar trots op mogen zijn.

De jury heeft kennisgenomen van de mate waarin de school zich gespecialiseerd heeft in de specifieke doelgroep om het leren weer leuk te maken. Deze bijzondere aanpak verdient het om te worden gedeeld met andere scholen die ook te maken hebben met een vergelijkbare doelgroep. De Vaart maakt in samenwerking met Vierbeek College een pedagogisch handboek. De jury ziet graag dat de beide scholen het handboek doorontwikkelen, zodat het als voorbeeld kan dienen voor andere scholen.

De Vaart heeft het aangedurfd om in de periode met grote uitdagingen ondernemend en vernieuwend te blijven. Denk aan problemen als de verdichting van de problematiek van de leerlingen en de invoering van het passend onderwijs. De vraagstelling van deze specifieke doelgroep leerlingen is leidend in het handelen en zoals het team zelf aangeeft: uitdagend. Het vergt een sterke visie op je werk, doorzettingsvermogen, jezelf kwetsbaar durven opstellen en vooral een professionele houding ten opzichte van elkaar en de kinderen.

Een goed pedagogisch klimaat is bij deze leerlingen zo voorwaardelijk dat het een natuurlijk gegeven lijkt te zijn in het speciaal onderwijs. De Vaart heeft daar een element aan toegevoegd dat moeilijk is vast te leggen, maar wel goed te zien is in de dagelijkse werking van de school. Alle handelingen van alle medewerkers sluiten goed aan op elkaar, zoals: klimaat, professionaliteit, samenwerking met de instelling Pluryn, zorgaanbieder, de ouders en de leeractiviteiten. Alles is afgestemd en zorgt ervoor dat leerlingen weer tot leren komen, ondanks hun belemmeringen.

4. Bevindingen onderzoek excellentieprofiel

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Speciaal onderwijs
Naam school	De Vaart
Brin	0311 OKE01 SO
Plaats	Oosterbeek
Bestuur	Stichting Orthopedagogische onderwijsinstellingen Arnhem e.o.

Bevindingen jury over de helderheid en relevantie van het excellentieprofiel

De jury vindt het door de school opgevoerde excellentieprofiel helder en relevant.

De aanleiding

De aanleiding van het excellentieprofiel is dat voor deze doelgroep van leerlingen met een licht verstandelijke beperking en gedragsproblematiek een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat zeer essentieel is. De directie benoemt tijdens het bezoek dat zij het zich erg heeft aangetrokken dat het bij een aantal kinderen op de reguliere school mis was gegaan en de kinderen vaak ook thuis kwamen te zitten. De context van de doelgroep is veelzeggend: ongeveer 60 procent verblijft in een residentiële instelling. Veel van deze kinderen hadden in het verleden negatieve schoolervaringen. De schoolleiding en de teamleden van De Vaart gingen intensief met elkaar in gesprek en stelden zich voortdurend de vraag: wat werkt wél om de negatieve spiraal waarin deze kinderen verkeerden om te draaien, zodat zij het leren weer leuk gaan vinden?

De zoektocht

De lat wordt hoog gelegd. Dat De Vaart de beste school van Nederland wil zijn, maakt dat hun zoektocht naar verbetering en uitbreiding van het pedagogische en didactische repertoire complex van aard is. Het team wordt bij ieder kind opnieuw uitgedaagd en men gaat daarover voortdurend met elkaar in gesprek. Men kijkt daarom ook in een bredere context naar de factoren die van invloed zijn. Naast het ontwikkelen van een professionele cultuur, wordt ook het contact met ouders als heel belangrijk gezien. De samenwerking met externe partners zoals zorginstelling Pluryn en het speciaal- en regulier onderwijs, krijgt ook de nodige aandacht. Waar mogelijk worden bewuste keuzes gemaakt voor een hogere opbrengst. Een goed voorbeeld daarvan is de introductie van de gedragscoach in de school. Ook is er een nieuw onderzoek naar het leer- en werkklimaat geïmplementeerd en heeft men samen met het Vierbeek College (vso) een handboek Pedagogisch Klimaat ontwikkeld.

In de gesprekken tussen de jury en het team blijkt dat het handboek een levend document is en wordt gedragen door het hele team.

Een complexe opgave

De hoge ambitie van De Vaart maakt dat de zoektocht naar een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat voor de beoogde doelgroep zich uitstrekt over meerdere terreinen en zeer complex van aard is. In dit kader werd de metafoor van het strategiespel Onderuit genoemd: om de puzzel op te lossen moet je in een bepaalde volgorde aan meerdere knoppen draaien. De complexiteit die daaraan inherent is, maakt dat de school wel excellent moet zijn om voor ieder kind het beste onderwijs te bieden. Dat gaat niet lukken door slechts aan één knop te draaien. In de zoektocht is men onder andere uitgekomen op de ondersteuning en samenwerking met het lectoraat Residentiële Jeugdzorg (Hogeschool Leiden) onder leiding van Peer van der Helm. De samenwerking heeft onder andere geleid tot de ontwikkeling die De Vaart nu doormaakt en tot goede resultaten komt.

Het team en ook de leiding is daar bijzonder trots op, en wil graag deze ontwikkelingen doorzetten. Uiteindelijk gaat het om het belang van kinderen met veelal negatieve schoolervaringen en daarmee mag het gekozen excellentieprofiel als relevant worden beschouwd.

Bevindingen jury over de doelen van het excellentieprofiel

De jury is van oordeel dat de school de doelen op zowel de lange als de korte termijn helder heeft omschreven.

Consistentie in de langetermijndoelen

De jury heeft vastgesteld dat de gesprekken tijdens het schoolbezoek consistent zijn met de langetermijndoelen zoals beschreven in de aanmelding en de aangeleverde documenten. In hoofdlijn gaat het om een doorleefd, herkenbaar en geborgd pedagogisch klimaat wat zich blijft ontwikkelen in het belang van de ondersteuningsbehoeften van hun specifieke doelgroep. In de uitwerking van dit hoofddoel omschrijft de school achtereenvolgens nadere doelen voor leerlingen, personeel en de organisatie. Ook worden de doelen in de context geplaatst van partners in het samenwerkingsverband en daarbuiten. Zelfs de ambitie om de beste school van Nederland te zijn wordt genoemd. De gesprekken tijdens het schoolbezoek maken duidelijk dat het in deze vooral gaat om de 'trekkracht' van een hoge ambitie om de doelgroep maximaal te ondersteunen tijdens hun continue zoektocht.

Helder geformuleerde kortetermijndoelen

Passend bij de visie van de directie om hun ambitie op een integrale manier waar te maken, zijn de kortetermijndoelen helder geformuleerd in de aanmelding en ook terug te zien in de overige aangeleverde documenten. De doelen gaan over de kwaliteitsverbeteringen voor het onderwijsaanbod, het pedagogisch klimaat en de deskundigheidsbevordering.

De uitgangspunten van Peer van der Helm zijn daarin leidend en zijn herkenbaar geborgd in alle lagen van de organisatie.

Bevindingen jury over de aanpak van het excellentieprofiel

De jury is van oordeel dat de school een weloverwogen aanpak hanteert om de doelen van het excellentieprofiel te bereiken.

Meester in de klas

In 2016 begon De Vaart (samen met voortgezet speciaal onderwijs Vierbeek College) actief deel te nemen aan het programma 'Meester in de Klas' (MIK) onder leiding van dr. Peer van der Helm en zijn team. Via een contact binnen De Onderwijsspecialisten kwam men in aanraking met het gedachtegoed van Peer van der Helm.

De wetenschappelijke benadering van Peer ziet men terug in de werkwijze waarbij de school twee keer per jaar een leerklimateonderzoek afneemt bij de leerlingen en één keer per jaar een werklimateonderzoek bij de teamleden. Een positief werklimate onder collega's ziet men als noodzakelijke voorwaarde voor een positief leerklimate voor leerlingen.

Vernieuwing van het onderwijs in inzichten en aanpak

Deze wetenschappelijke benadering heeft in betrekkelijk korte tijd al geleid tot nieuwe inzichten en een andere aanpak van de school als organisatie. Vanuit het principe van 'Window of Tolerance' wordt er voortdurend aandacht besteed aan de 'connectie'. Daarnaast starten we elke klassikale les met een activerende werkvorm. Als een leerling overprikkeld is volgt een time-out. De leerling kan daarbij ook zelf aangeven of hij een time-out nodig heeft. Deze aanpak kent een aantal stappen: een plek in de klas, naar een andere groep en de tenslotte de opvang bij de achterwacht. Er is altijd een achterwacht in de school die leerlingen opvangt als de time-out in de klas niet mogelijk is.

Dit zijn enkele aanpassingen van het onderwijs die de jury met eigen ogen heeft waargenomen. Ook de introductie van een gedragscoach op school is nieuw en blijkt van toegevoegde waarde te zijn voor het onderwijs.

Bevindingen jury over de resultaten van het excellentieprofiel

De jury heeft tijdens het schoolbezoek positieve resultaten kunnen waarnemen van het excellentieprofiel.

Pure winst

Elke leerling die 'gered' is van negatieve schoolervaringen of met leeronthefing niet meer naar school hoefde, is er één en dat is pure winst.

De resultaten over de ingeslagen weg zijn het duidelijkst als de jury de verhalen hoort van de ouders van enkele leerlingen. In de meeste gevallen was er op de voorgaande school of scholen sprake van een negatieve spiraal waar men niet uit leek te komen.

De Vaart lukte het wél om de kinderen weer met plezier naar school te krijgen.

De gesprekken die de jury had met leerlingen wezen ook uit dat zij tevreden zijn over deze school. Ook al 'mopperden' sommige leerlingen over kleine zaken als 'geen speel pauze op het plein omdat het regende'. De jury kreeg de indruk dat in de kern elke leerling zich ervan bewust is dat deze school voor hen noodzakelijk is. Uit de antwoorden op de vraag naar 'wat wil je later worden?' kon de jury opmaken dat deze leerlingen hoop en verwachtingen hebben, die je mag verwachten bij mentaal gezonde kinderen van die leeftijd.

Ook de medewerkers zijn zeer tevreden over de ingeslagen weg.

Men is trots op wat al is bereikt voor de leerlingen. Het team voelt de gezamenlijke ambitie om voor iedere leerling toekomstperspectief te bieden en om dat samen met leerlingen, ouders en collega's voor elkaar te krijgen.

De jury voelde een zekere rust in de school en ervaart het als een prettige omgeving voor leerlingen. Hoewel sommige leerlingen zichtbaar moeite hebben hun prikkels in bedwang te houden heeft dit niet geleid tot ernstig disruptief gedrag. Op een dag valt niet te zien of er progressie is waar te nemen over een langere periode. Maar de onderzoeken in het kader van kwaliteitszorg en de metingen die horen bij het MIK-programma wijzen allemaal wel in de richting van progressie in het welbevinden en de tevredenheid van leerlingen, medewerkers en ouders.

Bevindingen jury over de evaluatie, borging, ontwikkeling en duurzaamheid van het excellentieprofiel

De jury constateert dat De Vaart de evaluatie, borging, ontwikkeling en duurzaamheid van het excellentieprofiel op voldoende wijze uitvoert.

Wetenschappelijke benadering op robuuste wijze geïntegreerd

Het is De Vaart gelukt om de wetenschappelijke benadering vanuit Peer van der Helm en zijn team op robuuste wijze te integreren in het kwaliteitszorgsysteem van de school en het bestuur. De metingen betreffen niet alleen de algemene tevredenheid over de gang van zaken, maar meten ook de beoogde effecten van de nieuwe manier van werken. Deze metingen worden voorgelegd aan zowel leerlingen, medewerkers als ouders.

Daarmee krijgen de onderzoeken betekenis en wordt het aan alle betrokkenen duidelijk waar het om te doen is. Het team lijkt er energie van te krijgen, waardoor zij de vele gesprekken met elkaar over de uitkomsten en de onderzoeken niet als een last beschouwen.

Wat betreft de duurzaamheid van het excellentieprofiel onderschrijft de jury de mening van de directie dat de school voldoende slagkracht en energie heeft om door te gaan, ook al zou bijvoorbeeld de schoolleiding onverhoopt wegvallen. Het bouwwerk dat de leiding samen met het team heeft opgebouwd ziet er robuust uit en kan tegen een stootje. Docenten en onderwijsondersteunend personeel ontwikkelden zich in de afgelopen tijd tot een professioneel team met een onderzoekende houding.

Bevindingen jury over de erkenning van het excellentieprofiel en kennisdeling met andere scholen

De jury is ervan overtuigd dat de specifieke aanpak van het excellentieprofiel van De Vaart erkenning krijgt en dat de school zich voldoende inspant om de opgebouwde kennis daarvan met anderen te delen.

Werken aan een goede beeldvorming

Er is een indrukwekkende omslag gemaakt naar een goede school (zie inspectierapport van 10 april 2019 waarin de waardering goed is gegeven) en men heeft nu de smaak te pakken om nog hoger te reiken. De erkenning binnen de eigen school is een feit. Ook de partners waarmee zij samenwerken zijn zich bewust van hun kwaliteit. Zowel voorgezet speciaal onderwijs Vierbeek College als De Vaart 'voelen' als één school en zo wensen zij zich ook naar externen te profileren.

De jury was onder de indruk van de voortvarendheid waarmee de leiding aan de slag is gegaan met het team om dit excellentieprofiel neer te zetten. Ook was de jury onder de indruk van het regelmatig bezoeken van basisscholen in de regio door de directie om De Vaart en het Vierbeek College om te duiden en uit te leggen waar zij voor staan. Het gevolg is dat basisscholen de school steeds vaker bellen voor advies.

Als onderdeel van hun bestuur 'De Onderwijsspecialisten' willen De Vaart en Vierbeek College ook bekend staan als 'de specialisten onder de Onderwijsspecialisten'. Om scheve beeldvorming binnen het samenwerkingsverband te voorkomen, pleitte de directie voor een centraal aanmeldloket. Bij centrale aanmelding gaat het om de beste school voor ieder kind en zal het al dan niet verkeerde imago van de afzonderlijke scholen van minder invloed zijn op de keuze. Een centraal aanmeldloket is gerealiseerd, maar er blijft werk aan de winkel om de beeldvorming van het speciaal onderwijs weer recht te krijgen.

Handboek Pedagogisch Klimaat

Gedurende de ontwikkeling van De Vaart en het Vierbeek College is het handboek Pedagogisch Klimaat ontwikkeld dat voortdurend wordt aangevuld en verbeterd. Een dergelijk handboek is niet alleen een beproefd middel om de opgedane kennis te borgen in de eigen organisatie, maar ook een mooie manier om externe erkenning te krijgen van scholen die te maken hebben met een vergelijkbare doelgroep.

Bijlage: aanmeldingsformulier

Aanmeldingsformulier Excellente Scholen 2019

Contactgegevens school

Naam school: De Vaart
Adres: Utrechtseweg 312
Postcode school: 6862BC
Plaats school: Oosterbeek

Contactgegevens bestuur

Naam bestuur: Stg. Orthopedagogische onderwijsinstellingen Arnhem e.o.
Nummer bestuur: 76689

1. Excellentieprofiel van de school

De school heeft voor haar leerlingen een helder en relevant excellentieprofiel.

1.1 Wat is het excellentieprofiel van uw school?

Op welk specifiek gebied excelleert uw school? Omschrijf uw excellentieprofiel in één zin (maximaal 10 tot 15 woorden).

Bijvoorbeeld:

- o *Levend taalonderwijs door middel van de vrije tekst.*
- o *Formatief assessment: zo word je de motor van je eigen ontwikkeling!*
- o *Kwaliteit bij VVE, daar bevorder je kansengelijkheid mee!*
- o *Excellent in het coachen van bèta-talent.*
- o *In een op groei gerichte mindset werken wij aan democratische burgerschapsvorming.*

'Een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat voor leerlingen met een licht verstandelijke beperking en gedragsproblematiek.'

1.2 Waarom heeft uw school gekozen voor dit excellentieprofiel?

Wat was de aanleiding om juist op dit gebied excellentie te ontwikkelen?

Met de invoering van passend onderwijs in 2014 zagen wij dat de problematiek van onze doelgroep sterk intensiverde. Er werden steeds meer leerlingen aangemeld met forse gedrags- en psychiatrische problematieken. Daarbij kwam dat ook de zorginstelling waarmee wij nauw samen werken, Pluryn -

locatie Jan Pieter Heije, vanaf die tijd een steeds complexere doelgroep opnam in haar residentiële setting. Door deze verdichting van de problematiek werden wij gedwongen om in ons onderwijs te anticiperen op de steeds complexere hulpvragen van onze leerlingen; wat vroeger werkte, werkt nu niet meer. Wij constateerden dat met name de gedragsconflicten, zowel qua aantal als qua intensiteit, sterk toenamen. Onze medewerkers ervoeren steeds vaker handelingsverlegenheid in het omgaan met dit soort conflicten. Dit veroorzaakt veel onrust binnen de school en bracht daarbij ook steeds vaker een gevoel van onveiligheid teweeg bij zowel leerlingen als collega's; een onwenselijke situatie!

De kwaliteit van het pedagogisch klimaat is een belangrijke voorwaardelijke en bepalende factor voor de kwaliteit van het onderwijs dat op onze school geboden wordt. In hoeverre zijn de schoolregels duidelijk en worden ze consequent toegepast? Hoe gaan wij om met onze leerlingen? Zijn onze collega's in staat om achter het gedrag van de leerling te kijken? In hoeverre maken wij gebruik van 'plustaal'? In hoeverre voelen de leerlingen zich veilig in de klas en op het schoolplein? Et cetera. Tal van aspecten die met elkaar de kwaliteit van het pedagogisch klimaat bepalen.

We zijn daarom met elkaar op zoek gegaan naar wat wél werkt voor onze leerlingen. Dit hebben we op allerlei manieren gedaan: enerzijds door binnen de school met elkaar in gesprek te gaan over gedrag, het delen van good practices, literatuurstudie, studiedagen, gastsprekers, etc. Anderzijds hebben we ons ook buiten onze eigen school georiënteerd op mogelijke oplossingen voor zeer complexe hulpvragen. Zo zijn we op bezoek geweest bij diverse collega-scholen van zowel De Onderwijsspecialisten als daarbuiten, en hebben we de verbinding gezocht met de wetenschap. We hoopten in onze zoektocht op een ultiem antwoord op al onze vragen; een soort van toverstokje waarmee alles opgelost zou kunnen worden. Helaas, dat hebben we niet gevonden. Enerzijds omdat heel veel scholen tegen dezelfde problematiek aanlopen, maar ook nog zoekende zijn. Anderzijds omdat er geen simpele enkelvoudige oplossing is. Het pedagogisch klimaat bestaat uit een omvangrijke set van zeer uiteenlopende zaken die met elkaar de kwaliteit van het klimaat bepalen. We hebben daarom in de afgelopen jaren aandacht besteed aan een veelheid van deelaspecten: we hebben met elkaar onze visie op onderwijs herijkt, kennis gedeeld over gedrag en hoe daarmee om te gaan, afspraken geëxpliciteerd, gewerkt aan een professionele cultuur, de gedragscoach geïntroduceerd, het leer- en werkklimaatonderzoek geïmplementeerd, etc.

We zijn inmiddels een paar jaar verder en het ontwikkelingsproces is zeker nog niet afgerond. Toch zijn we trots op het pedagogisch klimaat dat we op De Vaart hebben neergezet. Trots op de resultaten van de leerklimateonderzoeken die we de afgelopen jaren hebben afgenomen. We zien dat onze leerlingen zich steeds beter voelen op school en dat is daarbij ook nog zichtbaar in de resultaten. Wat ons betreft dus tijd om op te gaan voor het predicaat Excellente School!

1.3 Hoe past het excellentieprofiel binnen de pedagogische en/of onderwijskundige visie van uw school?

Wat is uw visie op het onderwijs dat u wilt bieden en hoe past het excellentieprofiel daarin?

“Leren is leuk op De Vaart!”

Het geven van onderwijs op maat vormt de basis van ons onderwijs. We hebben de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan naar en ervaring opgedaan met welk onderwijs in welke setting optimaal ondersteunend is voor onze kinderen. Naast de doorontwikkeling van ons curriculum hebben we veel aandacht besteed aan de didactische vaardigheden van onze leerkrachten. Zo wordt er overal gewerkt met het Activerende Directe Instructiemodel, starten we iedere les met een activerende werkvorm en zorgen we in ons dagprogramma voor een optimale afwisseling tussen inspannen en ontspannen. Ook hebben we geïnvesteerd in de functionele inzet van ICT-devices tijdens de lessen. Wij geloven erin dat leerlingen (weer) tot leren komen in een veilig en uitdagend pedagogisch klimaat. Veel van onze leerlingen hebben in het verleden negatieve schoolervaringen opgedaan, wat kan leiden tot een negatief zelfbeeld en een hekel aan school. Wij hebben alles in het werk gesteld om leren weer leuk te maken. Zo worden de resultaten beter en krijgen de leerlingen weer geloof in hun kunnen en mogelijkheden.

Door de specifieke ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen worden wij doorlopend uitgedaagd om ook ons pedagogisch handelen door te ontwikkelen en ons handelingsrepertoire uit te breiden. Ieder kind heeft behoefte aan de volgende basisbehoeften: verbondenheid, competentie en autonomie. Als aan deze basisbehoeften kan worden voldaan, ontwikkelt de sociaal-emotionele- en persoonlijkheidsontwikkeling, en uiteindelijk ook de cognitieve ontwikkeling. Daarom is het zo belangrijk om een goed klimaat te hebben in de klas en school.

We besteden op tal van manieren aandacht aan het pedagogisch klimaat op De Vaart. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Connectie voor correctie. Een goede connectie is voorwaardelijk om tot ontwikkeling te komen.
- Wij werken de-escalerend. Dit doen we door onze trukendoos in te zetten.
- Onze leerlingen krijgen iedere keer een nieuwe kans.
- De leerkracht staat centraal.
- Wij spreken in plustaal.
- Positieve benadering. Dit doen we ook bij het geven van correcties.
- Heldere verwachtingen en consequenties.
- Gedurende de dag wordt er op vaste momenten samen met de leerlingen gereflecteerd op hun eigen gedrag.

1.4 Welke leerlingen vormen de doelgroep van het excellentieprofiel?

Hoe sluit het excellentieprofiel aan bij de behoeften van de doelgroep?

Het team van De Vaart bedient een ingewikkelde doelgroep.

Al onze leerlingen hebben een licht verstandelijke beperking (leerroute 3, 4 en 5 in het landelijk doelgroepenmodel) en laten zeer moeilijk verstaanbaar gedrag zien. Daarnaast hebben veel van onze leerlingen een psychiatrische stoornis (zoals CD, ODD, PDD-NOS, ADHD, ASS of andere DSM-IV stoornissen) en is er veelal sprake van een lastige thuissituatie. Het merendeel van de leerlingen van De Vaart, ongeveer 60%, woont in een residentiële instelling. In de meeste gevallen is dat Orthopedagogisch Behandelcentrum Pluryn, locatie JP Heije in Oosterbeek.

Leerlingen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen ervaren de volgende vier 'sociale nadeelsituaties':

- 1- Niet om kunnen gaan met leeftijdsgenoten.
- 2- Niet om kunnen gaan met competitie.
- 3- Niet om kunnen gaan met autoriteit.
- 4- Niet om hulp kunnen vragen en/of geen hulp accepteren.

Bovenstaande leidt onder andere tot een achtergebleven sociaal-emotionele ontwikkeling, moeite met sociale interactie, een korte concentratieboog, impulsieve reacties en een laag en/of irrealistisch zelfbeeld. Dit heeft vervolgens gevolgen voor de inhoud en de organisatie van het pedagogisch klimaat zoals we dat op onze school hebben vormgegeven.

1.5 In hoeverre is er sprake van interne erkenning van het excellentieprofiel?

Wordt het excellentieprofiel intern erkend (leerlingen, personeel, ouders, bestuur)? Hoe zorgt u ervoor dat er voldoende draagvlak wordt gecreëerd binnen de school?

Uit de diverse onderzoeken die naar het leerklimaat op De Vaart zijn uitgevoerd sinds 2016, blijkt dat de **leerlingen** het totale leerklimaat steeds positiever zijn gaan waarderen. Daarbij scoren ze op vrijwel alle items ook hoger dan de leerlingen uit de referentiegroep. Zij zijn veel positiever over de geboden ondersteuning en mogelijkheden tot groei en zijn positiever over de leeratmosfeer dan de normgroep. Disruptief gedrag scoort helaas nog hoog, ondanks de positieve ontwikkeling op dit punt t.o.v. de vorige meting.

Zoals onder punt 1.2 beschreven, bestond er binnen het hele **team** het draagvlak om met elkaar aan de slag te gaan met ons pedagogisch klimaat. Belangrijke uitgangspunten in dit proces waren de volgende twee punten:

- We zijn van het begin af aan uitgegaan van de vraag: 'Hoe kunnen we onze collega's ondersteunen in hun ingewikkelde opdracht om steeds weer passende antwoorden te bedenken op de steeds complexer wordende hulpvragen van hun leerlingen?'. Daarmee hebben we hun hulpvraag de erkenning gegeven die ze verdienen, voelden de collega's de ruimte en de veiligheid om vragen te stellen, zich kwetsbaar op te stellen en op zoek te gaan naar antwoorden. Zo kwam het accent niet op beoordelen maar veel meer op ontwikkeling te liggen.
- De professionele dialoog stond centraal: gepland en ongepland hebben onze collega's met elkaar het gesprek gevoerd over (omgaan met) gedrag. We deden dit vanuit de uitgangspunten van de professionele cultuur in combinatie met de hierboven beschreven veiligheid en de wil om elkaar als team nog beter te maken. Allemaal vanuit de ambitie om het onderwijs voor onze leerlingen nóg beter te maken.

De tevredenheid van het team wordt bevestigd in de onderzoeken naar het werkklimaat die we sinds 2016 ieder jaar afnemen onder alle collega's van De Vaart. In ons laatste onderzoek van maart 2019 geeft het team aan dat ze een positieve visie heeft op verandering en dat die bovendien hoger is dan de score hierop bij de referentiegroep. Daarbij scoort het team ook op de volgende punten hoger dan de referentiegroep: positief teamfunctioneren, tevredenheid en ervaren veiligheid.

De Vaart profileert zich binnen De Onderwijsspecialisten als een vernieuwende school die de durf toont om op een andere manier naar onderwijs te kijken. De school wordt door het **bestuur** van harte ondersteund in de ontwikkeling die zij doormaakt. Men kijkt met respect naar de enorme drive die aanwezig is binnen het team van De Vaart om voor een zeer complexe doelgroep écht passend onderwijs te willen verzorgen. Daarbij wordt ook geconcludeerd dat de kwaliteit en de opbrengsten van het onderwijs positief zijn. De resultaten van de interne audit die in 2018 heeft plaatsgevonden onderschrijven deze conclusie.

We investeren veel in het contact met **ouders** en externen waardoor we steeds meer vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken. Daarbij worden de individuele successen die worden behaald actief gedeeld en ervaren. We zien dat veel ouders bij aanvang veel moeite hebben, en soms zelfs schaamte voelen, met de plaatsing van hun kind op een so-school. Toch geven zij na een poosje aan dat er meer rust is gekomen; zowel bij het kind zelf als thuis.

2. Doelen van het excellentieprofiel

De school heeft korte en lange termijndoelen van het excellentieprofiel geformuleerd.

2.1 Wat zijn de lange termijndoelen van het excellentieprofiel?

Welke lange termijndoelen beoogde u te bereiken met uw excellentieprofiel toen u begon met het uitwerken van uw excellentieprofiel? Beschrijf deze doelen concreet. Maak hierbij, indien nodig, een onderscheid in doelen voor leerlingen, leerkrachten, onderwijs, schoolorganisatie et cetera. Bij lange termijndoelen denken wij aan doelen voor de duur van een schoolplancyclus.

GOED BETER ~~BEST~~

EXCELLENT

Een doorleefd, herkenbaar en geborgd pedagogisch klimaat wat zich blijft ontwikkelen in het belang van de ondersteuningsbehoeften van onze specifieke doelgroep.

- Leerlingen kunnen zich optimaal ontwikkelen in een veilig en ondersteunend pedagogisch klimaat.
- De collega's zijn voldoende deskundig en toegerust om hun taken uit te voeren. Er wordt gewerkt in een professionele cultuur waarbij er veel aandacht wordt besteed aan teamfunctioneren en teamleren.
- De school heeft een adequate, uitdagende, ondersteunende en moderne leeromgeving die maximaal bijdraagt aan de resultaten van haar leerlingen.
- De school is een zichtbare en deskundige partner binnen het samenwerkingsverband.
- Geen kind tussen de wal en het schip; geen thuiszitters.
- 'De beste school van Nederland!'

In het schoolplan 2018-2020 staan de volgende uitwerkingsdoelen geformuleerd:

- We gaan voor het predicaat Excellente School voor De Vaart.
- Pedagogisch beleid is opnieuw vastgesteld en vastgelegd in een document/notitie.
- Vanuit het perspectief 'leren is leuk' zijn activerende en motiverende werkvormen ontwikkeld en ingezet, met een goede balans tussen in- en ontspanning.

- Blijven anticiperen op de match tussen kennis/expertise van werknemers en ontwikkelingen (verdichte problematiek) met betrekking tot doelgroep.
- Het werken met een gedragscoach (1 dag per week) is geëvalueerd en opnieuw vormgegeven.
- Samenwerking met so- en sbo-collega's: weten van elkaar, kennis uitwisselen, gezamenlijk ontwikkelen van aanbod.
- Twee keer per jaar voeren we het onderzoek naar het leerklimaat uit en bespreken we de uitkomsten met de leerlingen.
- We geven uitvoering aan het anti-pestbeleid.
- We voeren het project 'RESPECT!' uit.
- Borgen programma Leefstijl: jaarplan is uitgevoerd en plan 2018-2019 is opgesteld.
- Out of the box blijven denken door invloeden van partners, leerlingen en frisdenkers.

2.2 Wat zijn de korte termijndoelen van het excellentieprofiel, welke stappen zijn hier al in gezet?

Welke korte termijndoelen beoogde u te bereiken met uw excellentieprofiel toen u begon met het uitwerken van uw excellentieprofiel? Maak hierbij, indien nodig, een onderscheid in doelen voor leerlingen, leerkrachten, onderwijs, schoolorganisatie et cetera. Bij korte termijndoelen denken wij aan jaardoelen. En welke zijn daarvan al gerealiseerd?

Onderwijsaanbod

- Het onderzoeken van de mogelijkheden tussen inspanning en ontspanning gedurende de schooldag en het uitwisselen van good practices.
- Het onderwijsaanbod zodanig vormgeven dat een goede balans tussen inspanning en ontspanning ontstaat.
- Het inzetten van werkvormen en leeromgevingen die leerlingen positief motiveren om te leren.

Pedagogisch klimaat

- Het opstellen van een gedeelde teamvisie op gebied van pedagogisch klimaat.
- Vastleggen van het pedagogisch klimaat. Het 'Handboek pedagogisch klimaat' is besproken en vastgesteld.
- Uitvoering geven aan project 'RESPECT!' en de daaraan gekoppelde 'Week van het respect'.
- Borgen programma Leefstijl.
- Uitvoering geven aan het project 'Meester in de klas':
 - Onderzoeken leerklimaat bij leerlingen worden twee keer per jaar uitgevoerd i.s.m. Peer van der Helm.
 - Onderzoek werkklimaat bij medewerkers worden jaarlijks uitgevoerd i.s.m. Peer van der Helm.
- Verbeteren van de scores op disruptief gedrag in het leerklimaatonderzoek.
- Vermindering aantal incidenten en inzet achterwacht.

Medewerkers

- Medewerkers beschikken over vereiste deskundigheid in verband met de verdichting van de problematiek:
 - Scholing FACT is aangepast aan de uitgangspunten van Peer van der Helm.
 - Individuele coaching leerkrachten door de gedragscoaches, om leerkrachten toe te rusten invulling te geven aan het pedagogisch klimaat door middel van onder andere de-escalierend werken.
 - Iedere studiedag wordt gestart met een 'Oosterbeekspecial' rondom gedrag, om nieuwe inzichten met het team te delen en experimenteren aan te moedigen.
 - Het voeren van permanente dialoog over gedrag van leerlingen.
 - Nieuwe leerkrachten worden begeleid conform de notitie 'Begeleiding nieuwe medewerkers' en nemen deel aan de voor hen georganiseerde supervisie, zodat ze snel kunnen handelen conform onze pedagogische visie.

3. Aanpak van het excellentieprofiel

De school heeft een weloverwogen aanpak om de doelen van het excellentieprofiel te bereiken.

3.1 Op welke wijze realiseert de school de doelen van het excellentieprofiel?

Welke aanpak hanteert de school bij het realiseren van de doelen van het excellentieprofiel? Hoe ziet deze aanpak er in de praktijk uit (bijvoorbeeld met behulp van welk programma, het curriculum, methoden et cetera)?

Sinds 2016 neemt De Vaart actief deel aan het programma 'Meester in de klas' (MIK). Dit programma wordt uitgevoerd in samenwerking met de Hogeschool Leiden en de Universiteit van Amsterdam, in de persoon van Dr. Peer van der Helm en zijn team. Peer is lector aan het Expertisecentrum Jeugd bij de Hogeschool Leiden. Vanuit MIK nemen we twee keer per jaar het leerklimateonderzoek af onder al onze leerlingen. Eén keer per jaar nemen we het werkklimaatonderzoek af onder al onze collega's. Het leerklimaat is bepalend voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen en een voorwaarde voor didactische ontwikkeling. Een positief werkklimaat onder docenten is een noodzakelijke voorwaarde voor het creëren van een goed leerklimaat. In de onderzoeken wordt gebruikgemaakt van gevalideerde vragenlijsten.

De interne MIK-coördinator zorgt voor de afname van de toetsen. Dit gebeurt voor iedere collega apart. Dus ook de onderwijsassistenten en de collega's op de achterwacht worden gescoord door een groep leerlingen. De uitkomsten worden per collega en op schoolniveau verwerkt door de Hogeschool Leiden en vervolgens krijgt iedere collega een persoonlijke folder met daarin zijn resultaten. Deze resultaten krijgt de collega eerst zelf, maar vervolgens gaat hij ze ook bespreken met een collega, op zoek naar tips en tops.

De resultaten van de school als geheel worden op een studiedag aan het team gepresenteerd door iemand van de hogeschool. Daarbij gaan we met het team op zoek naar conclusies, trends en aanknopingspunten. Waar nodig en/of mogelijk zetten we vervolgacties uit. Ook bespreekt iedere collega de uitkomsten met de leerlingen. Dit was de eerste keren best een spannend onderdeel, dat we dan ook vooraf met het team hebben voorbereid. We hebben dit nu inmiddels een aantal keer met de leerlingen gedaan en de resultaten zijn erg positief. Leerlingen kunnen uitstekend en genuanceerd vertellen hoe zij zaken ervaren en zijn zelf in staat om mee te denken over oplossingen.

De uitkomsten van de werkklimaatonderzoeken worden ook met het team besproken. Hierbij wordt er gekeken naar de uitkomsten voor wat betreft het functioneren van het managementteam (MT) en naar de resultaten voor wat betreft teamfunctioneren. Ook hier worden waar nodig en mogelijk vervolgacties uitgezet.

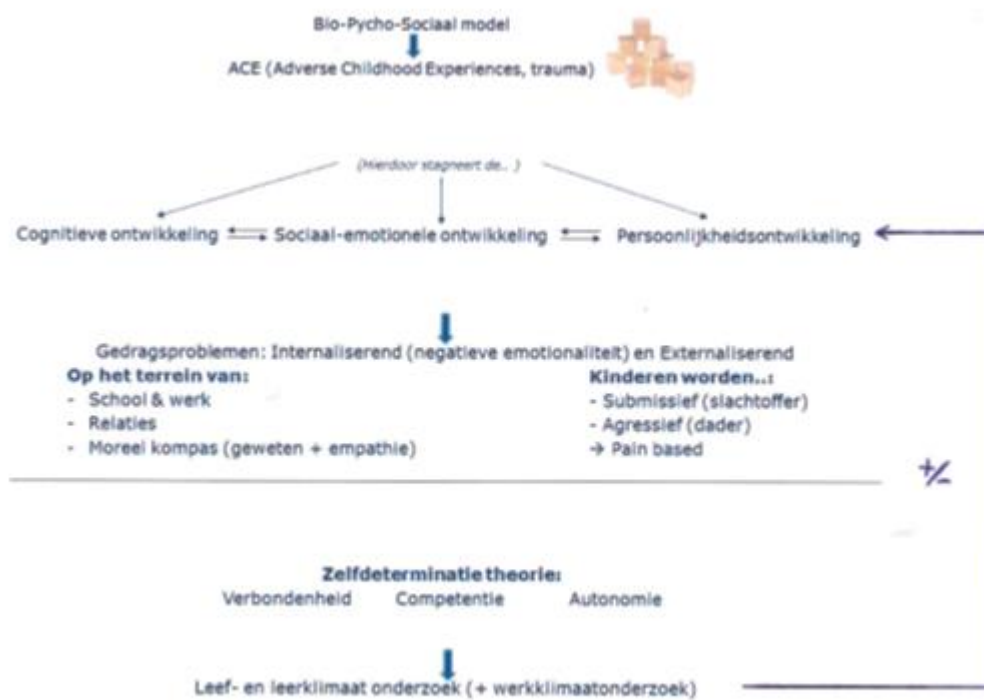
3.2 In hoeverre steunt deze aanpak op wetenschappelijke en/of praktijktheoretische inzichten?

Waarom is gekozen voor juist déze aanpak? Op welke wetenschappelijke en/of praktijktheoretische inzichten steunt de gekozen aanpak?

We hebben lang gezocht naar een manier om de kwaliteit van ons leerklimaat inzichtelijk te maken met data. We hadden best een gevoel bij de kwaliteit hiervan, maar we oordelen op basis van meer dan alleen 'fingerspitzengefühl'. Op een collega-school voor speciaal onderwijs in Amsterdam kwamen we in aanraking met het onderzoek van Peer. Omdat men daar enthousiast was over de meerwaarde hebben we contact gezocht met Peer. Wat erg aanspreekt aan het MIK-programma is dat het gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek, bedoeld is voor de ontwikkeling - in plaats van beoordeling - van collega's en dat er een serieuze rol is weggelegd voor de mening van onze leerlingen. Wat daarnaast waardevol is, is dat de collega's zich bij de start van het programma voldoende veilig voelden om de individuele data direct met elkaar te delen. Zo ontstonden er van meet af aan al zeer persoonlijke en open gesprekken waarbij de collega's elkaar gingen ondersteunen.

Naast de invoering van MIK heeft Peer ook een belangrijke rol gehad in de ontwikkeling van ons denken over ons pedagogisch klimaat. Peer heeft diverse presentaties en workshops verzorgd en is twee jaar lang persoonlijk nauw betrokken geweest bij onze school. Hij heeft met zijn onderzoek en kennis een enorme bijdrage gehad in onze professionele dialoog over de connectie voor de correctie, kijken naar het kind achter het gedrag, de-escaleren, consequentie in plaats van straf, etc. De uitkomsten hiervan hebben we samen met reeds bestaande uitgangspunten vastgelegd in ons 'Handboek pedagogisch klimaat' en blijven nog steeds onderwerp van gesprek.

Wetenschappelijke onderbouwing komt mede vanuit het bio-psychosociaal model van George Engel (1977) en de zelfdeterminatietheorie van Ryan en Deci (2002).

4. Resultaten van het excellentieprofiel

De school bereikt de doelen van het excellentieprofiel en stelt haar resultaten op een valide en betrouwbare wijze vast.

4. Welke resultaten behaalt u met betrekking tot de doelen van het excellentieprofiel?

Beschrijf welke resultaten u heeft behaald met het excellentieprofiel, in relatie tot de eerder geformuleerde (korte en lange termijn)doelen. Wat is er al gerealiseerd en zichtbaar? Maak hierbij, indien nodig, een onderscheid in resultaten voor leerlingen, leerkrachten, onderwijs, schoolorganisatie et cetera. Zijn de resultaten bij variërende omstandigheden en in de tijd blijvend/robuust? Zijn de resultaten ook van invloed op de leerlingen in de school die niet onder de doelgroep vallen? Let op: resultaten verstaan wij breed, dit hoeft dus niet per se te gaan over toetsresultaten maar kan ook gaan over andere effecten.

In het afgelopen schooljaar:

- Zijn er tijdens de leerkrachtenoverleggen en het onderwijsassistentenoverleg good practices gedeeld ten aanzien van de afwisseling tussen inspanning en ontspanning en de inzet van activerende didactische werkvormen. Collega's zijn tevreden over deze praktijkgerichte manier van ontwikkelen. Er zijn met elkaar afspraken gemaakt over de vaste momenten waarop er een activerende werkvorm wordt ingezet. Iedere donderdagmiddag vindt er een keuzemiddag plaats.
- Is onze visie en werkwijze op pedagogisch klimaat besproken en vastgelegd in het 'Handboek pedagogisch klimaat'.
- Hebben de themawEEK 'RESPECT!' en een aantal bijbehorende activiteiten rondom dit thema in de loop van het jaar plaatsgevonden (kanjer van de dag, de geheime leerling, complimentenweek, etc.).
- Zijn de lessen Leefstijl conform de planning uit het jaarplan hiervoor gegeven en heeft de werkgroep Leefstijl de thema's actief geïntroduceerd in het leerkrachtenoverleg.
- Zijn de onderzoeken vanuit MIK uitgevoerd en zijn data geanalyseerd en besproken met de leerlingen en de collega's.
- Is het disruptief gedrag wederom afgenomen (meting maart 2019 t.o.v. de metingen van maart 2018 en november 2018).
- Zijn de overige scores van het leerklimaatonderzoek over het algemeen gelijk gebleven met een gemiddelde van een 8,3!
Ditzelfde geldt voor de scores van het werkklimaatonderzoek. De gemiddelde score is daarbij 7,8!

- Is het gebruik van de achterwacht wederom afgenomen en slagen we erin om steeds meer preventief en de-escalerend te werken. Uit de analyse achterwacht van maart 2018 blijkt dat er gemiddeld zeven leerlingen per dag gebruik maken van de achterwacht. In maart 2019 is dit aantal teruggebracht naar gemiddeld 3,1 per dag.
- Hebben er vijf actieve FACT-trainingen plaatsgevonden rondom conflicthantering, communicatie en de uitwerking van de drie onderdelen van de zelfdeterminatietheorie in de schoolsituatie.
- Heeft de interne gedragscoach iedere vrijdag collega's on-the-job gecoacht.
- Hebben er zes enthousiasmerende en deskundigheid bevorderende 'Oosterbeekspecials' plaatsgevonden over een onderwerp betreffende gedrag.
- Is er doorlopend aandacht geweest voor en voorrang gegeven aan gesprekken over omgaan met gedrag.
- Zijn er twee nieuwe leerkrachten en vijf nieuwe onderwijsassistenten gestart op De Vaart die allemaal door een mentor zijn begeleid conform de 'Notitie startende medewerkers'. Daarbij hebben ze deelgenomen aan de intervisiebijeenkomsten voor startende medewerkers.

In mei 2019 heeft de inspectie op ons verzoek de school opnieuw bezocht vanuit onze aanvraag voor het predicaat 'goed'. Hoewel het verslag op het moment van schrijven nog niet binnen is, was de inspectie positief over het pedagogisch klimaat en de bijdrage daarvan aan de kwaliteit van het primaire proces. Men ervaaarde rust in de school en constateerde dat de pedagogische en didactische aanpak past bij een ingewikkelde doelgroep. De school heeft een 'goed' gekregen.

5. Evaluatie, borging en ontwikkeling en duurzaamheid van het excellentieprofiel

Evaluatie

De school evalueert de aanpak en resultaten van het excellentieprofiel op een verantwoorde (valide en betrouwbare) manier. Het excellentieprofiel zit verankerd in het systeem voor kwaliteitszorg van de school.

5.1 Op welke wijze evalueert u de aanpak en de resultaten met betrekking tot het excellentieprofiel? Wat zijn de uitkomsten van deze evaluatie?

Beschrijf hoe u de aanpak en de resultaten van het excellentieprofiel heeft geëvalueerd en wat er uit de evaluatie is gekomen.

De school heeft de specifieke doelen in de ontwikkeling van haar pedagogisch klimaat vastgelegd in haar schoolplan, haar jaarplan en haar plan van aanpak. Deze plannen worden conform de jaarplancycclus van De Onderwijsspecialisten (DOS) besproken en geëvalueerd. Dit gebeurt op team-, MT- en bovenschools niveau. Het oordeel over de kwaliteit van onderwijs op De Vaart en de voortgang van de ontwikkelingen is positief.

Daarnaast wordt er binnen DOS gewerkt met interne audits. In juni 2018 is er een auditteam op bezoek geweest bij De Vaart. Het auditteam had een positief oordeel over het pedagogisch klimaat en gaf aan dat de werkwijze van het team conform de gemaakte afspraken verloopt. De rapportage van dit bezoek is met het team besproken.

De uitkomsten van de leer- en werkklimaatonderzoeken worden met de leerlingen en het team uitgebreid besproken (zie 3.1). Zowel leerlingen als medewerkers ervaren de invloed van een veilig en ondersteunend leer- en werkklimaat.

De resultaten op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling (SEO) worden door de leerkracht individueel per leerling en per klas tijdens de groepsplanbespreking besproken met de gedragswetenschapper en de intern begeleider. Vervolgens is er een teambijeenkomst waarin we met elkaar kijken naar de resultaten van De Vaart als geheel. We doen dit aan de hand van een overzicht op schoolniveau. De uitkomsten van deze bijeenkomst worden hierna gedeeld en besproken binnen onze Commissie van Begeleiding (CievB). Tot slot komen de uitkomsten van dit overleg terug in het MT, waarin er op schoolniveau een analyse plaatsvindt. Zo hebben we ervoor gekozen om voortaan de opbrengsten van SEO op dezelfde manier te registreren als dat we dat nu bij onze kernvakken doen. In de groepsplannen voor het arrangement Impuls hebben we ervoor gekozen om het groepsdoel te vervangen door individuele doelen, omdat de klassensamenstelling gedurende de dag te veel wisselt. Daarbij worden de inschalingslijsten van het CED voortaan ingevuld door zowel de leerkracht als de onderwijsassistent; dit komt de intersubjectiviteit ten goede.

Onze achterwachtfunctionaris houdt een dagelijkse registratie bij van de achterwacht. De resultaten worden drie keer per jaar in een overzicht gezet dat vervolgens met het team wordt geanalyseerd tijdens een teamvergadering. Ditzelfde wordt hierna binnen de CievB gedaan en tot slot ook weer in het MT. Eén van de vervolgacties is dat we nog een keer goed gaan kijken naar de opschaling in time-out en de inrichting van de ruimtes van de achterwacht. Ook is er extra aandacht besteed aan het starten vanuit rust bij het begin van de schooldag en bij terugkomst uit de pauzes.

Borging & verdere ontwikkeling

De school borgt de behaalde resultaten en de uitkomsten van de evaluatie en gebruikt deze voor een verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel.

De hierboven beschreven werkwijze is per onderdeel vastgelegd in ons 'Handboek Kwaliteitszorg'. Middels het cyclisch en planmatig doorlopen van de kwaliteitszorgcyclus borgt De Vaart de PDCA-werkwijze in haar organisatie en zijn de uitkomsten richtinggevend voor haar verdere ontwikkeling. De resultaten van de diverse besprekingen worden vastgelegd in de 'Besluiten- en actielijst Kwaliteitszorg'.

5.2 Wat doet u met de uitkomsten van de evaluatie met het oog op de borging en de verdere ontwikkeling van uw excellentieprofiel?

In hoeverre interpreteert u de aanpak en de resultaten in relatie tot elkaar? Welke concrete plannen verbindt u aan de evaluatie van het excellentieprofiel om het excellentieprofiel verder te versterken en ontwikkelen (bijvoorbeeld bijstellen aanpak)? In hoeverre betreft de school de diverse geledingen bij het ontwikkelen en het uitvoeren van die plannen?

De zoektocht 'wat werkt voor onze specifieke doelgroep?' is in onze ogen een continu proces. Dat brengt de steeds veranderende doelgroep nu eenmaal met zich mee. Zo zijn we afgelopen oktober gestart met ons arrangement 'Impuls'. Dit arrangement, dat we samen met Pluryrn vormgeven, is het vervolg op het arrangement 'De Schakel' dat we in 2015 zijn gestart. Reden hiervoor is dat we concludeerden dat er een kleine maar specifieke doelgroep ontstond waarvoor de ondersteuning die binnen 'Impuls' wordt geboden niet meer voldoende passend was. We zien het als ons onze opdracht én als een uitdaging om samen met onze partners voor ieder kind een passend aanbod te verzorgen. Op dit moment slagen we daar met elkaar in en kent De Vaart geen 'thuiszitters'.

Het leer- en werkklimaatonderzoek is verankerd in onze kwaliteitszorg- en jaarplancyclus. Het op deze manier genereren en vervolgens interpreteren van data is een werkwijze die nog steeds een waardevolle bijdrage levert aan onze ontwikkeling van het pedagogisch klimaat.

Daarbij blijven we veel aandacht besteden aan de deskundigheidsbevordering van onze collega's. Enerzijds hebben we geconstateerd dat we bepaalde onderwerpen moeten herhalen. Zo hebben we dit jaar bijvoorbeeld een Oosterbeekspecial besteed aan de herhaling van het onderwerp handelingsgericht werken (HGW) vanwege de vele nieuwe collega's op De Vaart. Ook hebben we op verzoek van de collega's twee workshops laten verzorgen over omgaan met autisme en hechtingsproblematiek. Anderzijds willen we onze collega's blijven prikkelen, inspireren en motiveren met nieuwe ziens- en/of werkwijzen ten aanzien van het omgaan met complex gedrag. Ook dit jaar stellen we, in nauw overleg met onze MR en het team, ons scholingsplan voor het komende schooljaar op.

5.3 In hoeverre is het excellentieprofiel van uw school toekomstbestendig?

Welke voorwaarden zijn van belang voor een duurzaam excellentieprofiel (competenties van medewerkers, financiën, huisvesting, materialen et cetera) en waar ziet u dus mogelijk risico's (risicoanalyse)? Welk beleid voert u om die voorwaarden te realiseren en/of te behouden op de lange termijn (in ieder geval de komende 3 jaar)?

De Vaart is een school met een redelijk stabiel leerlingenaantal (rond de 60). De school kent een gezonde bedrijfsvoering. We blijven al lange tijd binnen de vanuit DOS gestelde financiële en formatieve kaders. De school beschikt over een in 2015 opgeleverd nieuw schoolgebouw dat passend is bij de ontwikkelde visie op leren en ontwikkelen. Het onderwijs wordt verzorgd in een ICT-omgeving die voldoet aan de eisen die de moderne tijd hieraan stelt.

Het team van De Vaart is sinds 2017 steeds stabielier geworden qua samenstelling en de kwaliteit van de aanwezige medewerkers varieert van ruim voldoende tot uitstekend. Het team heeft steeds meer kenmerken van een professionele cultuur en is op een gezonde manier erg hecht en ondersteunend.

De betrokkenheid van ouders heeft zich in de afgelopen jaren positief ontwikkeld, ondanks dat deze nog minder is dan gewenst.

De samenwerking binnen DOS en met de externe ketenpartners wordt door eenieder als positief beoordeeld.

De voortgang van het programma 'Meester in de klas' is binnen DOS intern geborgd. Omdat de kans bestond dat het team van Peer van der Helm de praktische uitvoering en doorontwikkeling van het leer- en werkklimaatonderzoek niet meer zou kunnen voortzetten, is er bovenschools een beleidsmedewerker aangesteld die deze taken op zich heeft genomen.

De samenwerking met de convenantspartner uit de zorg, Pluryn, is goed. In 2016 hebben beide organisaties het project 'Samen naar beter' uitgevoerd, dat als doel had om tot een betere onderlinge samenwerking te komen. Het resultaat was erg positief. Zo is de onderlinge communicatie sterk verbeterd en hebben we in gezamenlijkheid twee arrangementen ontwikkeld: Impuls en De Schakel.

Mogelijke risico's zijn:

- De samenwerking met en ontwikkelingen binnen Pluryn. Ruim de helft van de leerlingen van De Vaart is woonachtig binnen deze residentiële instelling. Ontwikkelingen binnen Pluryn hebben invloed op de omvang en de doelgroep van De Vaart.
- Het vinden, boeien en binden van goed personeel. We hebben in de afgelopen jaren goed personeel een vast contract kunnen aanbieden. Toch ervaren we dat het erg lastig is om nieuwe en vooral goede collega's te vinden. We zijn zowel op school, als op bovenschools niveau zeer actief bezig om ook in de toekomst de collega's te blijven vinden die een hart hebben voor onze doelgroep, pedagogisch een topper zijn en een kei zijn in het werken met motiverende en activerende werkvormen.
- Grotere tussentijdse instroom. Ieder jaar start De Vaart met rond de 58 leerlingen. In de loop van het schooljaar neemt dit aantal steevast toe vanwege tussentijdse instroom. Zo zitten er op dit moment, mei 2019, 78 leerlingen op school. Een en ander heeft invloed op andere de groepsdynamica in de klassen en binnen de school.

6. Erkenning van het excellentieprofiel en kennisdeling met andere scholen

Het excellentieprofiel van de school wordt extern erkend en de school deelt haar kennis over het excellentieprofiel met anderen.

6.1 In hoeverre is er sprake van externe erkenning van het excellentieprofiel?

Wordt het excellentieprofiel van uw school expliciet erkend door andere scholen of relevante anderen?

De Vaart wordt steeds meer erkend als de specialist in gedrag. Niet alleen binnen de scholen van De Onderwijsspecialisten of binnen het aldaar aanwezige kennisteam Gedrag; ook collega-scholen voor sbao en sbo benaderen ons steeds vaker voor collegiale consultatie of ondersteuning. Ook komen er regelmatig andere scholen bij ons op werkbezoek.

De contacten met onder andere het SWV PassendWijs zijn goed. Ook de samenwerking met het bovenschoolse aanmeldloket verloopt constructief. We staan bij hen steeds meer bekend als de specialisten in gedrag die een passend aanbod bieden voor een zeer specifieke doelgroep.

6.2 In hoeverre deelt u uw kennis over uw excellentieprofiel met anderen?

In hoeverre communiceert uw school haar excellentieprofiel? Vindt er kennisdeling (schoolbezoeken, presentaties, consultaties en dergelijke) plaats met collega scholen of relevante anderen? Wat kunnen collega scholen van uw school leren?

De Vaart heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld van een intern gerichte naar een steeds meer extern gerichte organisatie. Rond 2014 waren we vooral bezig om de interne organisatie en kwaliteit van het onderwijs op een hoger peil te brengen. In die jaren is er een stevige basis gelegd voor de verdere ontwikkelingen. Vanuit die basis zijn we verder gaan bouwen vanuit een heldere visie op onderwijs aan onze specifieke doelgroep. Daarbij hebben we ons laten inspireren en prikkelen door interne, maar ook steeds meer externe inzichten en ontwikkelingen.

We zijn nu nog steeds bezig om ons verder te ontwikkelen. Zo gaan alle collega's jaarlijks 'een kijkje bij de burens nemen', waarbij ze op bezoek gaan bij interessante collega-scholen of andere samenwerkingspartners.

Daarnaast zijn we ook actiever geworden in het delen van onze kennis. Zo verzorgen we op verschillende plekken presentaties over onze school in het algemeen of specifiek over onze zoektocht in het omgaan met gedrag. Daarbij participeren we actief in het bovenschoolse kennisteam Gedrag van DOS. Zo maken er drie collega's deel uit van dit kennisteam en worden verschillende collega's ingezet op andere scholen voor het verzorgen van nascholingen of het geven van presentaties.

Ook komen er steeds vaker collega's van andere scholen bij ons op bezoek of nemen collega-scholen contact met ons op voor informatie. Wat daarbij opvalt, is dat met name de rust in de school en de gemeenschappelijke positieve benadering van de leerlingen opvalt bij mensen die voor het eerst bij ons op school komen. Zij zijn over het algemeen vol lof over het positieve pedagogisch klimaat dat ze ervaren en over de sfeer binnen en de gedrevenheid van het team.

Onze IB-er en de leden van het MT participeren actief in diverse overleggen binnen DOS en binnen het samenwerkingsverband, en verzorgen regelmatig workshops of presentaties. Een gevolg hiervan is dat we steeds meer benaderd worden voor collegiale consultatie voor vragen rondom gedrag. Dit kan variëren van een casuïstiek overleg tot het uitvoeren van een klassenconsultatie op een andere school. Ook sluiten we waar nodig aan bij een zorgplatform of zorgoverleg. Tot slot hebben wij een aantal plekken beschikbaar voor crisis- en observatieplaatsingen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

